

Teisės aktuose nustatyti delspinigiai - Portugalija

 Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([pt](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

TURINIO LENTELE

- 1 Ar valstybėje narėje numatyti „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“? Jei taip, kaip „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“ apibrėžti šioje valstybėje narėje?
- 2 Jei taip, koks yra jų dydis arba norma ir koks jų teisinis pagrindas? Jei numatytos skirtingos delspinigių normos, kokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis jos taikomos?
- 3 Ar prireikus yra papildomos informacijos apie tai, kaip apskaičiuoti teisės aktuose nustatytus delspinigius?
- 4 Ar galima internete nemokamai susipažinti su minėtu teisiniu pagrindu?

1 Ar valstybėje narėje numatyti „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“? Jei taip, kaip „teisės aktuose nustatyti delspinigiai“ apibrėžti šioje valstybėje narėje?

Teisės aktuose numatytos palūkanos

Taip, Portugalijos teisės aktuose nustatytos teisės aktuose numatytų palūkanų normos.

Palūkanas gali nustatyti šalis arba jos nustatomos pagal įstatymą. Jeigu palūkanos nustatomos šalims susitarus, jos vadinamos sutartinėmis palūkanomis. **Jeigu palūkanos nustatomos pagal įstatymą, šiuo atveju jos vadinamos teisės aktuose numatytais palūkanomis.**

Sutartinės palūkanos ir teisės aktuose numatytos palūkanos gali būti **numatytos Civiliniame kodekse ar komercinės.**

Palūkanų tikslas

Apskritai palūkanos būna dviejų tipų: atlygintino pobūdžio palūkanos (pvz., už paskolą mokamos palūkanos) ir baudos palūkanos (pvz., palūkanos už įsipareigojimo nevykdymą).

Už įsipareigojimų nevykdymą teisės aktuose numatytos palūkanos

Jeigu skolininkas **nevykdo finansinių įsipareigojimų**, paprastai galioja taisyklė, kad **kompensacija už įsipareigojimų nevykdymą atitinka teisės aktuose numatytas palūkanas**, apskaičiuotas nuo tos dienos, nuo kurios skolininkas nevykdė įsipareigojimų. Finansinis įsipareigojimas – tai įsipareigojimas mokėti pinigus kitai šaliai.

Įsipareigojimų nevykdymo trukmė

Skolininkas laikomas nevykdančiu įsipareigojimų, jeigu teisminėmis ar neteisminėmis priemonėmis jam pranešama apie prievolę vykdyti įsipareigojimą.

Tačiau trim atvejais skolininkas laikomas nevykdančiu įsipareigojimų jam apie tai privalomai nepranešant:

1. jeigu įsipareigojimas galioja nustatytos trukmės laikotarpį;

2. jeigu įsipareigojimas atsiranda dėl neteisėto veiksmo;
3. jeigu skolininkas stengiasi išsisukti, kad jam nebūtų įteiktas pranešimas; šiuo atveju laikoma, kad skolininkui pranešimas buvo įteiktas tą dieną, kai jis galėjo būti įteiktas įprasta tvarka.

Jeigu kreditas nėra likvidus, įsipareigojimų nevykdymas nepripažįstamas tol, kol kreditas tampa likvidus, jeigu nelikvidumas nėra atsiradęs dėl skolininko kaltės. Jeigu skolininkas atsakingas už neteisėtą veiksmą ar riziką, jis laikomas nevykdančiu įsipareigojimų nuo tos datos, kai jam įteikiamas oficialus pranešimas, jeigu jis jau nėra nevykdantis įsipareigojimų pagal šios pastraipos pirmąją dalį.

Palūkanų mokėjimu grindžiamo kredito panaikinimas ar nutraukimas

Nuo palūkanų mokėjimu grindžiamo kredito atsiradimo, jis nebūtinai yra priklausomas nuo pagrindinio kredito. Vieną iš šių kreditų galima pervesti ar atšaukti nepriklausomai nuo kito.

Dalinių mokėjimų paskirstymas

Paskirstant mokėjimą pagal nacionalinius teisės aktus taikomos šios taisyklės:

- i) jeigu, be kapitalo, skolininkas turi apmokėti išlaidas ar palūkanas arba turi mokėti kreditoriui kompensaciją, kai nevykdo įsipareigojimų, mokėjimas, kuris nėra pakankamas, kad padengtų visą sumą, bus taikomas išlaidoms, kompensacijai, palūkanoms ir kapitalui (šia išvardyta tvarka);
- ii) mokėjimą kapitalui galima paskirstyti tik paskiausiai, jeigu kreditorius nesutinka kitaip.

Sudėtinės palūkanos

Tam tikrais atvejais baudos palūkanos gali priaugti dėl įprastų palūkanų (sudėtinės palūkanos).

Kad dėl palūkanų būtų priskaičiuojamos papildomos palūkanos, turi būti laikomasi vienos iš šių sąlygų:

1. Skolininkui teismine tvarka turi būti pranešama apie būtinybę kapitalizuoti sukauptas palūkanas arba skolininkas turi mokėti palūkanas pagal nuobaudą už kapitalizavimą.

Leidžiama kapitalizuoti tik ne trumpesnio kaip vienerių metų laikotarpio palūkanas. Šie sudėtinių palūkanų apribojimai nėra taikomi, jeigu jais pažeidžiamos specialios taisyklės ar sektoriaus tvarka (pvz., jei tai yra finansinių įstaigų pagal specialias taisykles suteiktos paskolos).

Nacionaline teismų praktika yra nustatyta, kad baudos palūkanos negali būti skaičiuojamos už baudos palūkanas. Atitinkamai teisės aktuose numatytos palūkanos, mokėtinos todėl, kad nebuvo vykdomi finansiniai įsipareigojimai, iš esmės negali būti pagrindas, kuriuo remiantis būtų priskaičiuojamos palūkanos. Tai nepažeidžia jokio šio aiškinimo varianto pagal teismų praktiką ir įstatymu numatytos galimybės taikyti privalomas finansines nuobaudas, jeigu pinigų sumos mokėjimas privalomas teismo nutartimi.

2 Jei taip, koks yra jų dydis arba norma ir koks jų teisinis pagrindas? Jei numatytos skirtingos delspinigių normos, kokiomis aplinkybėmis ir sąlygomis jos taikomos?

Teisės aktuose numatytų palūkanų normos skiriasi atsižvelgiant į tai, ar jos siejamos su **Civiliniame kodekse numatytais palūkanomis** ar su **komercinėmis palūkanomis**.

Civiliniame kodekse numatytos palūkanos

Civiliniame kodekse numatytos palūkanos nustatomos bendrai įgyvendinamu Teisingumo ministro ir Finansų ministro potvarkiu (*Portaria*) pagal Portugalijos Civilinio kodekso (*Código Civil*) 449 straipsnio 1 dalį. 2015 m. gruodžio mėn. (rašymo laiku) Civiliniame kodekse numatytų palūkanų normos buvo nustatytos 2003 m. balandžio 8 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkiu Nr. 291/03.

Teisės aktuose numatytos komercinės palūkanos

Teisės aktuose numatytas komercines palūkanas už kreditą paprastai moka komercinės bendrovės, pavienės įmonės ar juridiniai asmenys ir visų pirma už 2013 m. gegužės 10 d. įstatyme dekretu Nr. 62/2013, žr. toliau, nurodytų tipų kreditą.

Teisės aktuose numatytos komercinės palūkanos nustatomos bendrai įgyvendinamu Teisingumo ministro ir Finansų ministro potvarkiu pagal Portugalijos Prekybos kodekso (*Código Comercial*) 102 straipsnio 3–5 dalis. Tuo metu, kai buvo rengiamas dokumentas, 2015 m. gruodžio mėn. komercinių palūkanų norma buvo reglamentuojama 2013 m. rugpjūčio 26 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkiu Nr. 277/13, pagal kurį komercinių palūkanų normos nustatomos du kartus per metus.

2013 m. rugpjūčio 26 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkyje Nr. 277/13 nurodytų visų komercinių palūkanų normų suma nustatoma Iždo ir finansų generalinio direktorato (*Direcção Geral do Tesouro e Finanças*) pranešime, kuris skelbiamas Oficialiajame leidinyje, 2^oji serija, kiekvienais metais iki sausio 15 d. ir liepos 15 d.

2013 m. rugpjūčio 26 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkyje Nr. 277/13 numatyti du komercinių palūkanų baudos dydžiai, kurie skiriasi atsižvelgiant į atitinkamus sandorius:

1. Pirmoji yra palūkanų norma, taikoma uždelstam mokėjimui, susijusiam su komerciniais sandoriais, kuriuos tarpusavyje yra sudariusios bendrovės arba bendrovės su viešaisiais subjektais, numatytais 2013 m. gegužės 10 d. įstatyme dekretu Nr. 62 /2013.
2. Antroji yra papildoma baudos palūkanų norma, taikoma kitoms operacijoms ir susijusi su kreditu, kurį turi grąžinti Portugalijos Prekybos kodekso 102 straipsnio 3 dalyje numatytos komercinės bendrovės, pavienės įmonės ar juridiniai asmenys.

Teisės aktuose numatytos palūkanų normos, nepaisant, ar tai yra Civiliniame kodekse numatytos palūkanos ar komercinės palūkanos, bėgant laikui kinta. Todėl apskaičiuojant palūkanas turėtų būti atsižvelgiama į skirtingas normas, taikomas kiekvienam įsipareigojimų nevykdymo laikotarpiui.

Dėl praktinių sumetimų čia paminėjome tik pastarųjų metų teisės aktuose numatytų palūkanų normas. Šios informacijos suvestinės turinys skiriamas tik susipažinti ir kiekvienu konkrečiu atveju negali atstoti rėmimosi galiojančiais nacionaliniais teisės aktais.

Prie mokėtinų teisės aktuose numatytų palūkanų pridedamas 5 proc. privalomasis papildomas palūkanų apmokestinimas, jeigu pinigų sumos mokėjimas turi būti atliekamas teismo nutartimi. Šiuo atveju 5 proc. metinės palūkanos bus mokamos savaime – tam nereikia jokio kito teismo sprendimo – pradėdant skaičiuoti nuo nuosprendžio įsigaliojimo dienos. Ši privalomoji finansinė nuobauda pridedama prie baudos palūkanų, jeigu taikoma, arba prie mokėtinos kompensacijos pagal Portugalijos Civilinio kodekso 829 a straipsnio 4 dalį.

Teisės aktuose numatytos palūkanos nuo 1980 m. rugpjūčio 5 d. iki dabar:

Nuo 1980 m. rugpjūčio 5 d. iki 1983 m. gegužės 22 d. [[1 021 diena) – 1980 m. birželio 24 d. įstatymas dekretas Nr. 200-/C/80 ir 1980 m. liepos 31 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 447/80]	15 proc.
Nuo 1983 m. gegužės 23 d. iki 1987 m. balandžio 28 d. [[1 437 dienos) – 1983 m. gegužės 18 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 581/83]	23 proc.
Nuo 1987 m. balandžio 29 d. iki 1995 m. rugsėjo 29 d. [[3 076 dienos) – 1987 m. balandžio 24 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 339/87]	15 proc.
Nuo 1995 m. rugsėjo 30 d. iki 1999 m. balandžio 16 d. [[1 295 dienos) – 1995 m. rugsėjo 25 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 1171/95]	10 proc.
Nuo 1999 m. balandžio 17 d. iki 2003 m. balandžio 30 d. [[1 475 dienos) – 1999 m. balandžio 12 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 263/99]	7 proc.
Nuo 2003 m. gegužės 1 d. [[1 475 dienos) – 2003 m. balandžio 8 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 291/03]	4 proc.

Teisės aktuose numatytos komercinės palūkanos nuo 1995 m. rugsėjo 28 d. iki dabar:

Nuo 1995 m. rugsėjo 28 d. iki 1999 m. balandžio 16 d. [1995 m. rugsėjo 23 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 1167/95]	15 proc.
Nuo 1999 m. balandžio 17 d. iki 2004 m. rugsėjo 30 d. [1999 m. balandžio 12 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 262/99]	12 proc.
	9,01 proc.

Nuo 2004 m. spalio 1 d. iki 2004 m. gruodžio 31 d. [Iždo generalinio direktorato (<i>Direcção-Geral do Tesouro</i> arba „DGT“) 2004 m. spalio 30 d. pranešimas Nr. 10097/04]	
Pirmasis 2005 m. pusmetis [Liepos 19 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 597/2005 ir 2005 m. sausio 14 d. DGT pranešimas 310/2005]	9,09 proc.
Antrasis 2005 m. pusmetis [Liepos 19 d. ministerijų įgyvendinimo potvarkis Nr. 597/2005 ir 2005 m. liepos 25 d. DGT pranešimas 6923/2005]	9,05 proc.
Pirmasis 2006 m. pusmetis [2006 m. sausio 11 d. DGT pranešimas Nr. 240/2006]	9,25 proc.
Antrasis 2006 m. pusmetis [2006 m. liepos 10 d. DGT pranešimas Nr. 7706/2006]	9,83 proc.
Pirmasis 2007 m. pusmetis [2007 m. sausio 5 d. DGT pranešimas Nr. 191/2007]	10,58 proc.
Antrasis 2007 m. pusmetis [Iždo ir finansų generalinio direktorato (<i>Direcção-Geral do Tesouro e Finanças</i> arba „DGTF“) 2007 m. liepos 30 d. pranešimas Nr. 13665/2007]	11,07 proc.
Pirmasis 2008 m. pusmetis [2008 m. sausio 29 d. DGTF pranešimas Nr. 2152/2008]	11,20 proc.
Antrasis 2008 m. pusmetis [2005 m. liepos 14 d. DGTF pranešimas Nr. 19995/2008]	11,07 proc.
Pirmasis 2009 m. pusmetis [2009 m. sausio 14 d. DGTF pranešimas Nr. 1261/2009]	9,50 proc.
Antrasis 2009 m. pusmetis [2009 m. liepos 1 d. DGTF pranešimas Nr. 12184/2009]	8 proc.
Pirmasis 2010 m. pusmetis [2010 m. sausio 4 d. DGTF pranešimas Nr. 597/2010]	8 proc.
Antrasis 2010 m. pusmetis [2010 m. liepos 12 d. DGTF pranešimas Nr. 13746/2010]	8 proc.
Pirmasis 2011 m. pusmetis [2011 m. sausio 21 d. DGTF pranešimas Nr. 2284/2011]	8 proc.
Antrasis 2011 m. pusmetis [2011 m. liepos 14 d. DGTF pranešimas Nr. 14190/2011]	8,25 proc.
Pirmasis 2012 m. pusmetis [2012 m. sausio 17 d. DGTF pranešimas Nr. 692/2012]	8 proc.
Antrasis 2012 m. pusmetis [2012 m. liepos 24 d. DGTF pranešimas Nr. 9944/2012]	8 proc.
Pirmasis 2013 m. pusmetis [2013 m. liepos 11 d. DGTF pranešimas Nr. 584/2013]	7,75 proc.
	8,50 proc.

Antrasis 2013 m. pusmetis Operacijos, kurioms taikomas Įstatymas dekretas (<i>Decreto-lei</i>) Nr. 62/2013 [2013 m. rugsėjo 17 d. DGTF pranešimas Nr. 11617/2013]	
Kitos operacijos [2013 m. rugpjūčio 23 d. DGTF pranešimas Nr. 10478/2013]	7,50 proc.
Pirmasis 2014 m. pusmetis Operacijos, kurioms taikomas Įstatymas dekretas Nr. 62/2013	8,25 proc.
Kitos operacijos [2014 m. sausio 24 d. DGTF pranešimas Nr. 1019/2014]	7,25 proc.
Pirmasis 2014 m. pusmetis Operacijos, kurioms taikomas Įstatymas dekretas Nr. 62/2013	8,15 proc.
Kitos operacijos [2014 m. liepos 16 d. DGTF pranešimas Nr. 8266/2014]	7,15 proc.
Pirmasis 2015 m. pusmetis Operacijos, kurioms taikomas Įstatymas dekretas Nr. 62/2013	8,05 proc.
Kitos operacijos [2015 m. sausio 19 d. DGTF pranešimas Nr. 563/2015]	7,05 proc.
Antrasis 2015 m. pusmetis Operacijos, kurioms taikomas Įstatymas dekretas Nr. 62/2013	8,05 proc.
Kitos operacijos [2015 m. liepos 14 d. DGTF pranešimas Nr. 7758/2015]	7,05 proc.

3 Ar prireikus yra papildomos informacijos apie tai, kaip apskaičiuoti teisės aktuose nustatytus delspinigius?

Papildoma informacija apie teisės aktuose numatytų palūkanų normos apskaičiavimą pateikta Teisingumo ministerijos Išdo ir finansų generalinio direktorato svetainėje.

<http://www.dgtf.pt/avisos-e-circulares/taxas-de-juros-moratorios>

4 Ar galima internete nemokamai susipažinti su minėtu teisiniu pagrindu?

Atsakyme į 3 klausimą nurodyta interneto prieiga prie svetainės yra nemokama.

Įspėjimas

Šioje informacijos suvestinėje pateikta bendrojo pobūdžio ir neišsami informacija. Ji nėra privaloma kontaktiniam asmeniui, Europos teisminei tinklui civilinėse ir komercinėse bylose, teismams arba bet kokiems kitiems asmenims. Ji neskirta atstoti rėmimąsi galiojančiais teisės aktais.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 28/02/2020